

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY STRZELIN
NA LATA 2016 - 2021**

Projekt dokumentu do konsultacji

Strzelin 2015

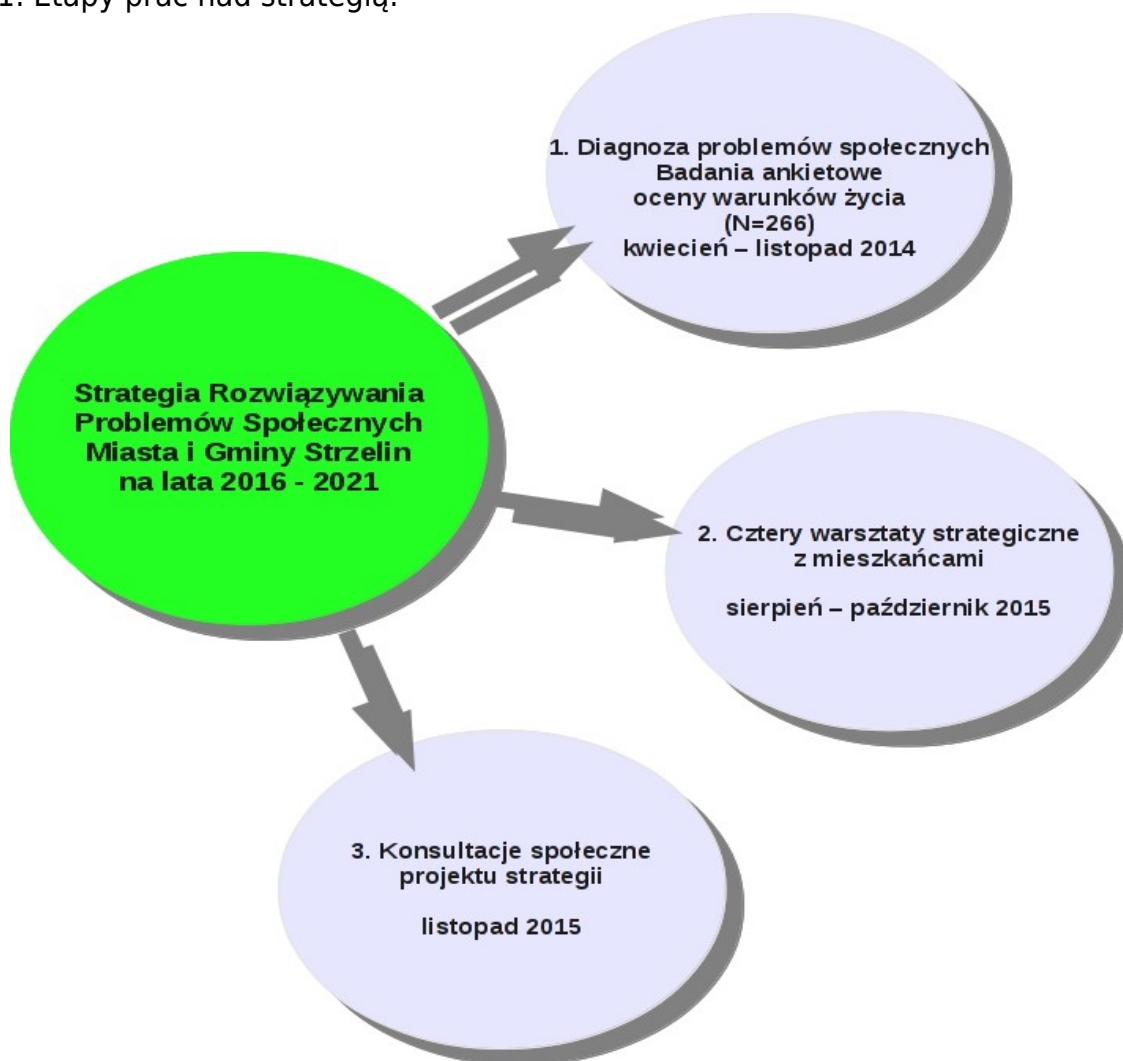
SPIS TREŚCI

I. PROCES TWORZENIA STRATEGII I JEGO UCZESTNICZY.....	2
II. PROBLEMY I WYZWANIA DLA ROZWOJU MIESZKAŃCÓW GMINY STRZELIN.....	4
II.I WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	4
II.II MATERIAŁY Z WARSZTATÓW STRATEGICZNYCH.....	13
III. ISTOTNE DANE SATYSTYCZNE DLA OPRACOWANIA PRIORYTETÓW STRATEGII.....	18
IV. CELE STRATEGICZNE I GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA.....	20
V. SPÓJNOŚĆ GŁÓWNYCH KIERUNKÓW DZIAŁANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI O SZERSZYM ZASIĘGU.....	23
VI. RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	23
VII. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI.....	24
VIII. UCZESTNICZY WARSZTATÓW STRATEGICZNYCH, BIORĄCY UDZIAŁ W PROCESIE AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA I GMINY STRZELIN NA LATA 2016 - 2021.....	26

I. PROCES TWORZENIA STRATEGII I JEGO UCZESTNICZY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin na lata 2016 – 2021 to obok strategii rozwoju gminy niezwykle istotny dokument, programujący w dłuższej perspektywie czasowej politykę społeczną gminy.

Rys. 1. Etapy prac nad strategią.

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych były prowadzone etapowo. W 2014 roku z pomocą Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej we Wrocławiu, prowadzonego przez Dolnośląską Federację Organizacji Pozarządowych zrealizowano badania ankietowe, diagnozujące sytuację społeczną mieszkańców gminy i ich ocenę warunków życia w gminie. Burmistrz Miasta i Gminy Strzelin powołała do tego zadania Zespół ds. Diagnozy Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin¹. W pracach zespołu uczestniczyli przedstawiciele administracji publicznej w tym m.in. policja, Ochotniczy Hufiec Pracy, przedstawiciele urzędu miasta i gminy Strzelin, gminne

¹ Skład Zespołu ds. Diagnozy został zaprezentowany na końcu raportu z badań, który stanowi załącznik nr 1 niniejszej strategii.

i powiatowe jednostki organizacyjne (m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, szkoły), przedstawiciele organizacji pozarządowych (m.in. Uniwersytetu Trzeciego Wieku, stowarzyszenie Św. Celestyna i społeczni liderzy, głównie sołtysi oraz wolnotariusze. Dzięki pomocy tych ostatnich udało się w badaniach ankietowych zachować reprezentatywną dla dorosłej populacji mieszkańców gminy próbę kwotową.

Drugi etap aktualizacji strategii rozpoczęto w czerwcu i zakończono w październiku 2015 roku, przy wsparciu konsultanta zewnętrznego. W realizacji prac nad strategią przyjęto następujące założenia, które dla uproszczenia można nazwać **3xP**:

1. **PARTYCYPACJA** - włączenie społeczności lokalnej w prace nad strategią. Dokument miał powstawać i być rzeczywiście tworzony przy udziale strony społecznej.
2. **PROCES** - aktualizacja strategii to nie tylko projekt, to element szerszego procesu, wymagający refleksji, nad tym m.in. co się udało zrealizować z zamierzeń poprzedniej strategii? Co zachować, a co zmienić? Jak wykorzystać lokalne zasoby, jak je uspołnić, zsynchronizować prace wykonywane przez podmioty z różnych sektorów? Strategia ma w prosty i przejrzysty sposób informować o podjętych priorytetach na kolejne pięć lat i sposobie ich wdrażania oraz ewaluacji.
3. **PARTNERSTWO** - realizatorami postanowień strategii tworzonej w sposób uspołeczniony, wspólnie z liderami społecznymi, mieszkańcami jest grupa czołowych instytucji społecznych w gminie. To liderzy procesu, którzy powinni współpracować ze sobą, wdrażając zapisy strategii. Koordynatorem całego procesu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Strategia powinna zostać również poddana rzeczywistemu procesowi monitoringu i ewaluacji z udziałem społeczności i specjalistów z różnych dziedzin, istotnych dla wskazanych w dokumencie kierunków rozwoju.

Na tym etapie aktualizacji strategii przeprowadzono cztery warsztaty strategiczne z mieszkańcami i liderami lokalnymi. Podczas pierwszego warsztatu dyskutowano nad kluczowymi problemami społecznymi gminy, po to, aby ustalić listę najistotniejszych problemów, na które należy odpowiedzieć planując główne priorytety, kierunki działania tej strategii. Następnie, szukając partnerów do realizacji działań, w tym również tych z zakresu monitoringu i ewaluacji przeanalizowano zasoby instytucjonalne gminy oraz aktualne cele tych podmiotów. Na zakończenie poddano aktualizacji cele strategiczne i kierunki działania wyznaczone w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin na lata 2009 - 2015.

Ostatnim etapem prac były konsultacje społeczne, zrealizowane w listopadzie 2015 roku. Projekt dokumentu poddano konsultacjom, prosząc mieszkańców gminy o zgłaszanie uwag i propozycji zmian w dokumencie.

II. PROBLEMY I WYZWANIA DLA ROZWOJU MIESZKAŃCÓW GMINY STRZELIN

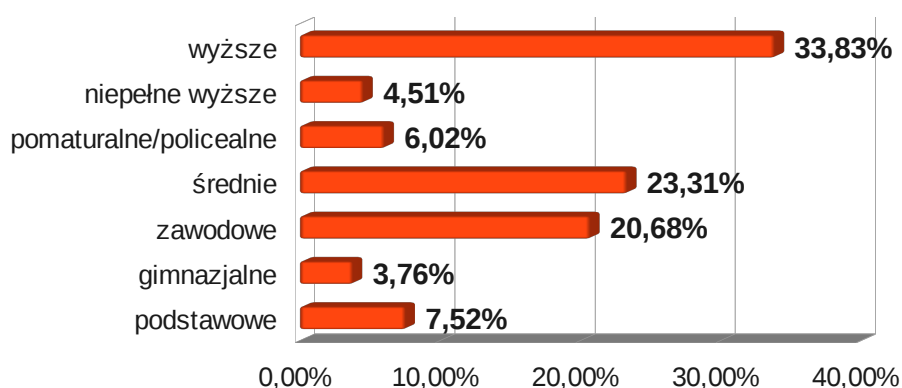
II.1. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Sam proces aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych został poprzedzony zrealizowaniem badań ankietowych na temat problemów społecznych mieszkańców miasta i gminy Strzelin. Badania przeprowadzono w 2014 roku (od sierpnia do listopada). Ankiety były rozprowadzane przez wolontariuszy wśród mieszkańców gminy. Próbę kwotową do badań wyliczono dla 6% błędu statystycznego (N=266 osób), odwzorowując w niej proporcje podziału na płeć wśród mieszkańców oraz proporcje liczby mieszkańców dla miasta Strzelina i sołectw z terenu gminy. Dane liczbowe zaczerpnięto z zasobów urzędu gminy (stan na: 07.07.2014). Badania zostały poprzedzone pilotażem. Kwestionariusz ankiety został opracowany przez Zespół ds. diagnozy problemów społecznych Miasta i Gminy Strzelin, który zaplanował realizację badań na potrzeby opracowania diagnozy sytuacji społecznej w gminie. Diagnoza ta miała być punktem wyjścia w procesie aktualizacji i opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin. Pełna treść raportu stanowi załącznik nr 1. Poniżej najistotniejsze wyniki tych badań.

Badaniem, jak już wspomniano, objęto 266 osób, w tym 139 kobiet i 127 mężczyzn. Najliczniejszą grupę wiekową wśród badanych stanowiły osoby w wieku 35 – 45 lat. Niemalże równoliczne były dwa przedziały wiekowe badanych w wieku 25 – 34 lat i 45 – 54 lat. Osób badanych w wieku 55 do 64 lat znalazło się w próbie 12,78% (34 osoby), a wśród najmłodszej grupy wiekowej, od 18 do 24 roku życia znalazło się jedynie 7,14% ankietowanych (19 osób). Taki rozkład nie odzwierciedla wiernie struktury demograficznej Miasta i Gminy Strzelin. W próbie odnotowano niewielką nadreprezentację osób z przedziału 35 – 44 lata i niedobór osób z najmłodszej grupy wiekowej oraz osób w wieku 55 – 64 lata.

Wśród respondentów najmniej zadeklarowało wykształcenie gimnazjalne – zaledwie 10 osób, czyli 3,8% badanych. Najliczniejszą grupę wśród badanych (90 osób, czyli 1/3) stanowiły natomiast osoby z wykształceniem wyższym, to również swoista nadreprezentacja. Taki rozkład badanych w próbie może tłumaczyć fakt, że te osoby najchętniej zgadzały się na samodzielne wypełnienie kwestionariusza ankiety. Wykształceniem co najmniej średnim legitymowało się przeszło 20% ankietowanych (62 osoby). Swoją edukację na szkole podstawowej lub gimnazjum zakończyło łącznie 30 ankietowanych, czyli 11,3%. Wykształcenie zawodowe zadeklarował co piąty badany, 55 osób. Podział badanych ze względu na wykształcenie obrazuje kolejny wykres.

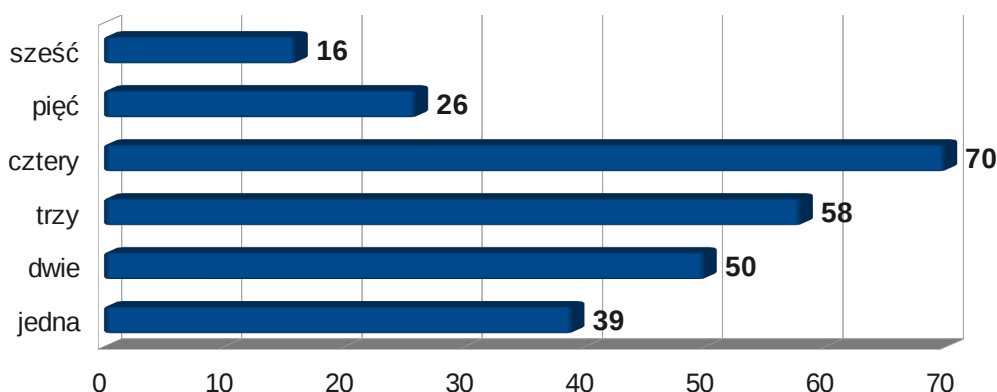
Wykształcenie badanych

Wśród ankietowanych zdecydowanie przeważały osoby pozostające w związkach małżeńskich; było ich 158. Z kolei 49 osób, a zatem 19%, określiło się jako wolne. Co dziesiąta osoba (26 badanych) zadeklarowała się jako żyjąca w związkach nieformalnych. W ostatniej kategorii (wdowa/wdowiec) umiejscowiło się 24 badanych (9%).

Chociaż łączny odsetek osób wolnych i owdowiałych wynosił prawie 30%, to jedynie połowa z nich, czyli 39 ankietowanych (14,7%), prowadziła jednoosobowe gospodarstwa domowe. Reszta - aż 82,7% - żyła w gospodarstwach wieloosobowych. Były to najczęściej gospodarstwa 4-osobowe (70 wskazań), a następnie 3- i 2-osobowe (58 wskazań i 50). Większych niż czteroosobowe gospodarstwa domowe w próbie było relatywnie niewiele: 5-osobowych (26) i 6-osobowych (16). Najliczniejsze badane gospodarstwo domowe liczyło 8 członków. Z punktu widzenia sytuacji społecznej i kondycji ekonomicznej można powiedzieć, że im mniej gospodarstw jednoosobowych, tym lepiej. Szczególnie w przypadku osób o niższym statusie materialnym, osób wymagających wsparcia, niesamodzielnych lub tych, które w krótkim czasie będą wymagały opieki. Warto jednak monitorować liczbę gospodarstw jednoosobowych. W przypadku wzrostu ich liczby, a taki trend odnotowujemy, warto pracować nad wzmacnianiem więzi sąsiedzkich i koleżeńskich. To samo zresztą dotyczy również wzrostu liczby gospodarstw domowych osób starszych. Poniżej wykres obrazujący podział gospodarstw domowych ze względu na liczbę osób. Zaznaczono na nim rozkład odpowiedzi w liczbach, co wprost pokaże ile osób udzieliło odpowiedzi w danej kategorii.

Liczba osób w gospodarstwie domowym

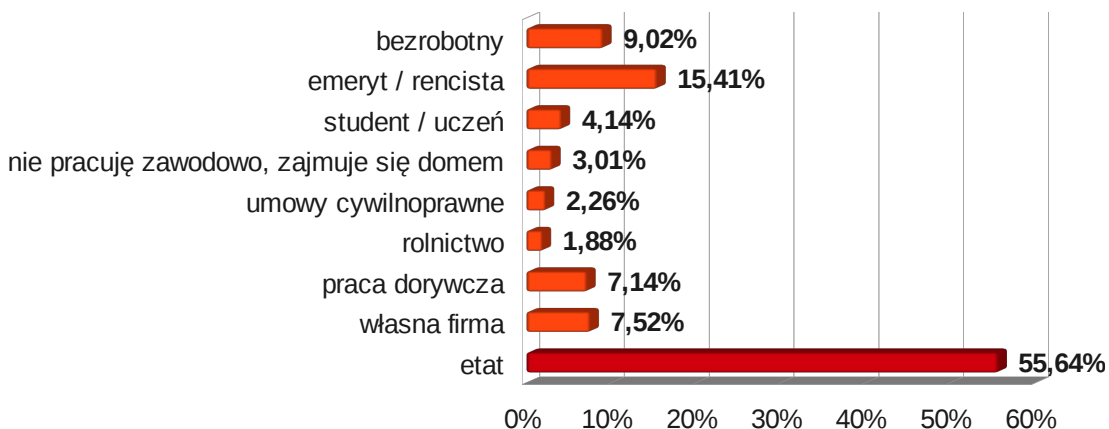

Większość badanych zamieszkuje budynki wielorodzinne (156 osób, 59%), pozostali jednorodzinne (107 osób, 41%). Pytani o liczbę pokoi w domu/mieszkanie, badani deklaruowali najczęściej 2 pokoje (1/3 ogółu, 90 osób), 3 pokoje (1/4 tj. 69 osób), 4 pokoje co piąty badany (52 osoby). Rzadkością są mieszkania jednopokojowe - zamieszkuje w nich 22 respondentów, czyli 8,3%. Za wyjątek można uznać tych, którzy mieszkają w mieszkaniach pięcio- lub sześciopokojowych, odpowiednio 13 i 11 osób, czyli mniej niż 5% ogółu badanych. Łącznie więc 68% badanych mieszka w lokalach co najwyżej 3-pokojowych.

Dominującym sposobem utrzymania dla mieszkańców gminy okazała się praca najemna, przeważnie wykonywana na podstawie umowy o pracę. Proszeni o wskazanie głównych źródeł utrzymania w gospodarstwie domowym (można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź), badani deklaruowali najczęściej właśnie umowę o pracę - odpowiedziała tak ponad połowa respondentów - 55,64% (148 osób). 41 badanych, czyli

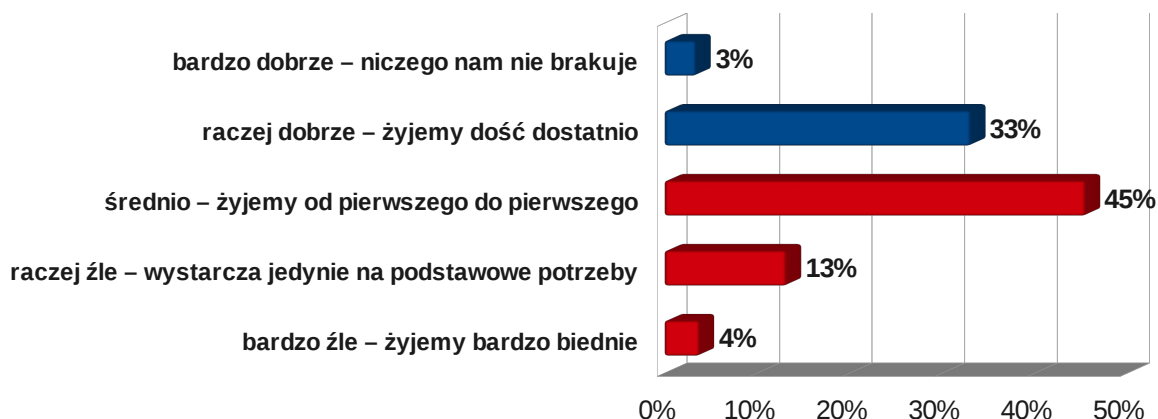
15,4% wskazała rentę lub emeryturę. 24 osoby wskazały jako główne źródło zasiłki. Tylko 7,5% (20 osób) wymieniło wśród głównych źródeł dochodu własną firmę. Prace dorywcze jako główne źródło utrzymania wskazało 19 osób. Stypendia, umowy zlecenia lub umowy o dzieło stanowią główne źródło utrzymania dla kilku lub kilkunastu ankietowanych. Szczegółowe dane zawiera wykres poniżej.

Źródła utrzymania

Ważne informacje na użytek aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowiły oceny sytuacji ekonomicznej własnego gospodarstwa domowego. I tu w większości badani mieszkańcy gminy ocenili ją jako średnią. Pytani o sposób funkcjonowania swojego gospodarstwa domowego (w aspekcie ekonomicznym) badani najczęściej wybierali odpowiedź „średnio – żyjemy od pierwszego do pierwszego” (121 wskazań). Co trzeci badany wskazywał „raczej dobrze – żyjemy dość dostatnio” (88 wskazań) i było to więcej wskazań niż odpowiedzi „raczej źle – wystarcza nam jedynie na podstawowe potrzeby” (35 wskazań). Niewielka liczba badanych zaznaczyła odpowiedź „bardzo źle – żyjemy bardzo biednie” (10 osób), ale równie mało zaznaczyło „bardzo dobrze – niczego nam nie brakuje” (9 osób).

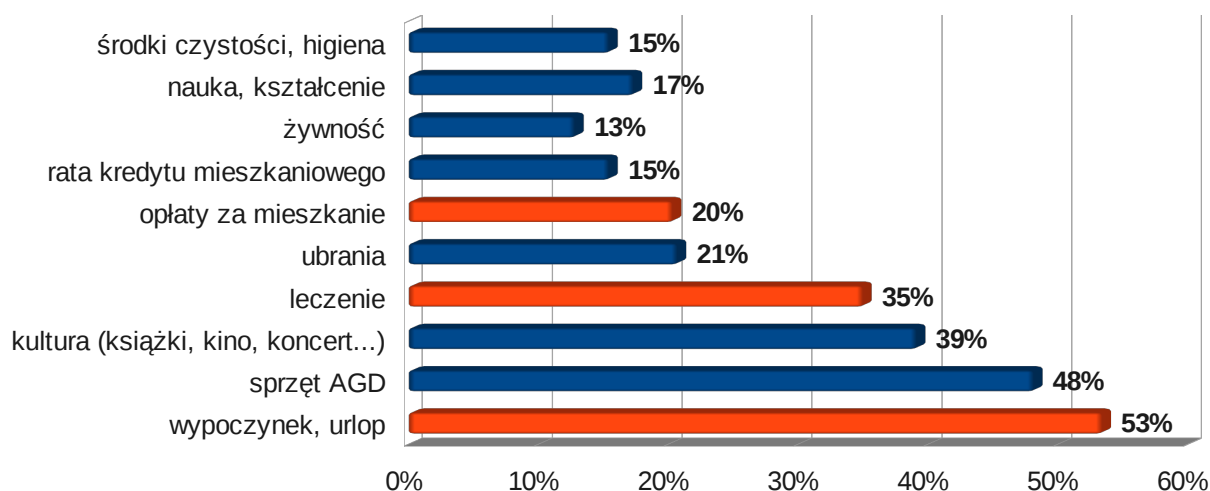
Samocena kondycji ekonomicznej gospodarstwa domowego badanych

Badani zostali również zapytani, czy zabrakło im pieniędzy na określone potrzeby w ciągu ostatniego roku. Ponad połowa z nich (142 osoby) nie mogła sobie pozwolić na

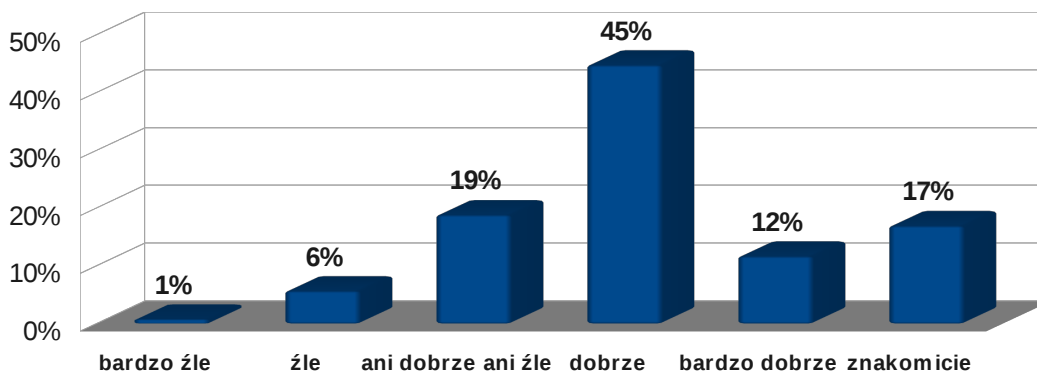
sfinansowanie urlopu i wypoczynku. 128 badanym zabrakło na sprzęt gospodarstwa domowego. 104 osoby, czyli prawie 40 % nie mogła sobie pozwolić na wydatki związane z kulturą jak wyjście do kina, na koncert, zakup książek itp. Niepokojące również jest to, że ponad 1/3 badanych (93 osobom) zabrakło pieniędzy na leczenie. Dużo osób, pamiętając o samoocenie kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych, wskazało na brak środków na opłaty czynszowe – 54 osoby, podobna liczba wskazała brak pieniędzy na zakup ubrań (55 osób). Na wydatki związane z nauką i kształceniem nie mogło sobie pozwolić 46 badanych. Na żywność w ciągu ostatniego roku zabrakło 34 osobom. Porównanie tych informacji z deklarowanymi źródłami utrzymania pozwala zobaczyć, że nawet w przypadku, kiedy głównym źródłem utrzymania jest etat, to i tak nie pozwala on zrealizować w pełni potrzeb danego gospodarstwa domowego. Szczegółowe dane zawiera poniższy wykres.

Na co brakowało pieniędzy badanym w ciągu ostatniego roku?

Badanych zapytano również jakim miejscem do życia jest gmina Strzelin. Większość z nich pozytywnie oceniła gminę. Znakomicie żyje się w niej 45 badanym, 31 bardzo dobrze, dobrze – 119. Co piąty badany (50 osób) ocenia gminę średnio. Niezadowolone deklaruje zaledwie 7% badanych, tj. 17 osób, w tym 15 ocenia gminę, jako miejsce, w którym żyje się źle.

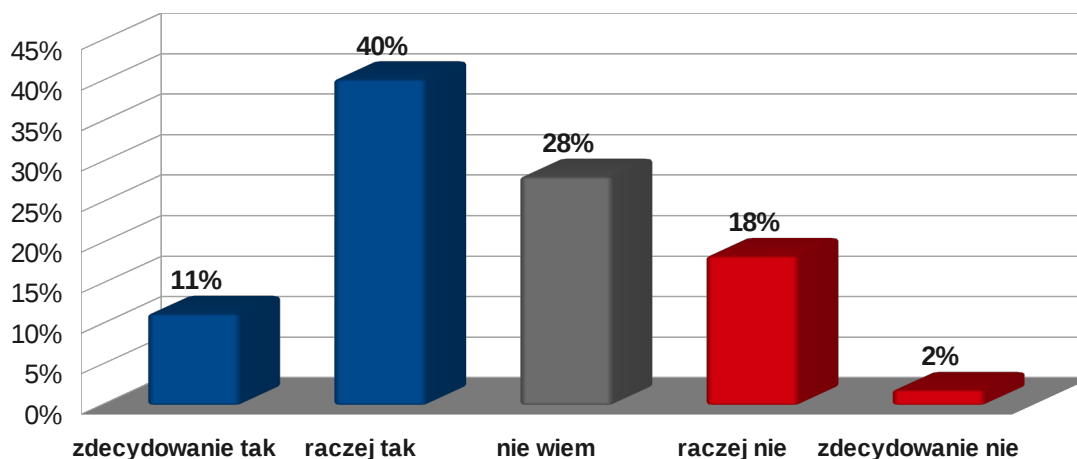
Ocena gminy jako miejsca do życia

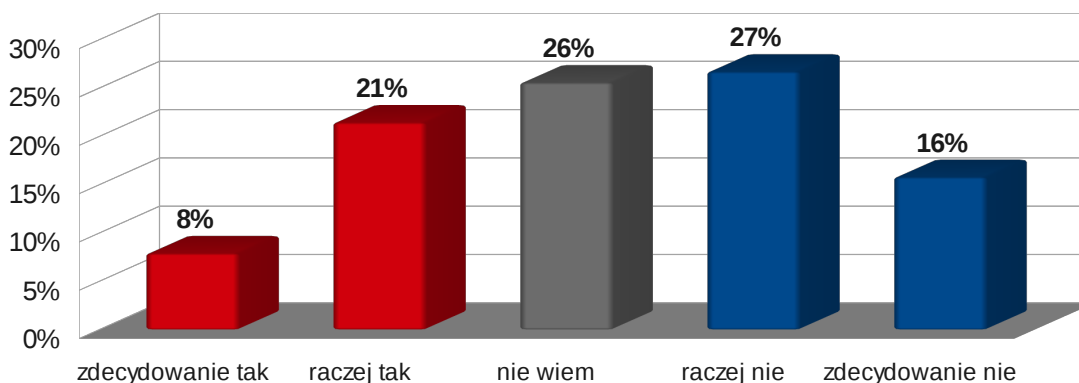
To zagadnienie zostało również poruszone z perspektywy upływu czasu. Zmianę na lepsze odnotowała połowa badanych, w tym 30 badanych żyje się dzisiaj zdecydowanie lepiej, 107 lepiej. 1/5 respondentów nie dostrzega zmiany na lepsze, w tym mało, ale jednak 5 osób mówi, że zdecydowanie nie żyje się lepiej niż 10 lat wcześniej. 75 badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Czy dzisiaj żyje się tutaj lepiej mieszkańcom niż 10 lat temu?

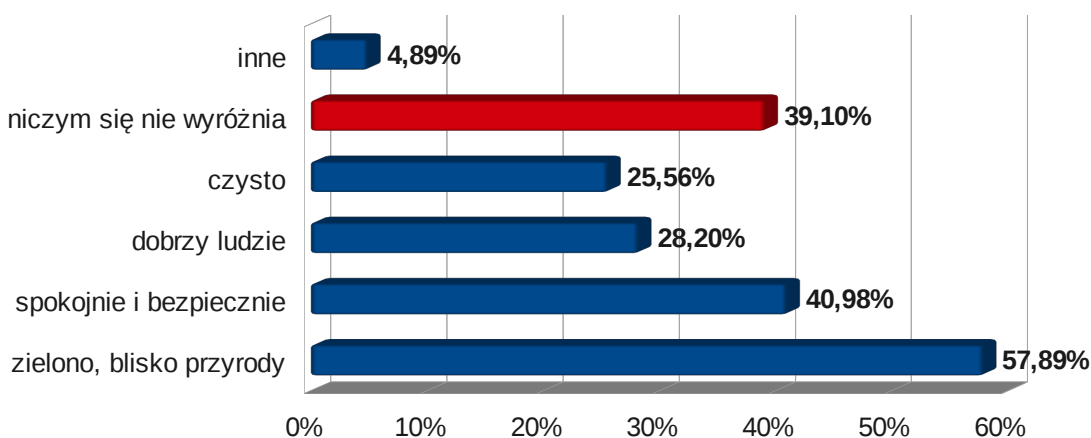
Prawie połowa mieszkańców nie wyprowadziłaby się ze swojej miejscowości, nawet gdyby miała taką możliwość: 42 badanych zdecydowanie nie, a 71 raczej nie. Jednak prawie 30% badanych wyprowadziłoby się: 8% ogółu zdecydowanie (21 osób), a 21% raczej tak (57 osób). Co czwarty nie wie i to dość znaczny odsetek wskazań. Grupa osób gotowych do zmiany miejsca zamieszkania była dość liczna w próbie i niebezpiecznie bliska proporcji osób młodych w próbie do 34 roku życia. Odpowiedzi na tak postawione pytanie pokazują, że poziom zadowolenia z życia w gminie nie jest jednak tak wysoki, jak można by twierdzić po odpowiedziach na pytanie pierwsze o ocenę życia w gminie.

Gotowość do wyprowadzenia się badanych, jeśli mieliby taką możliwość

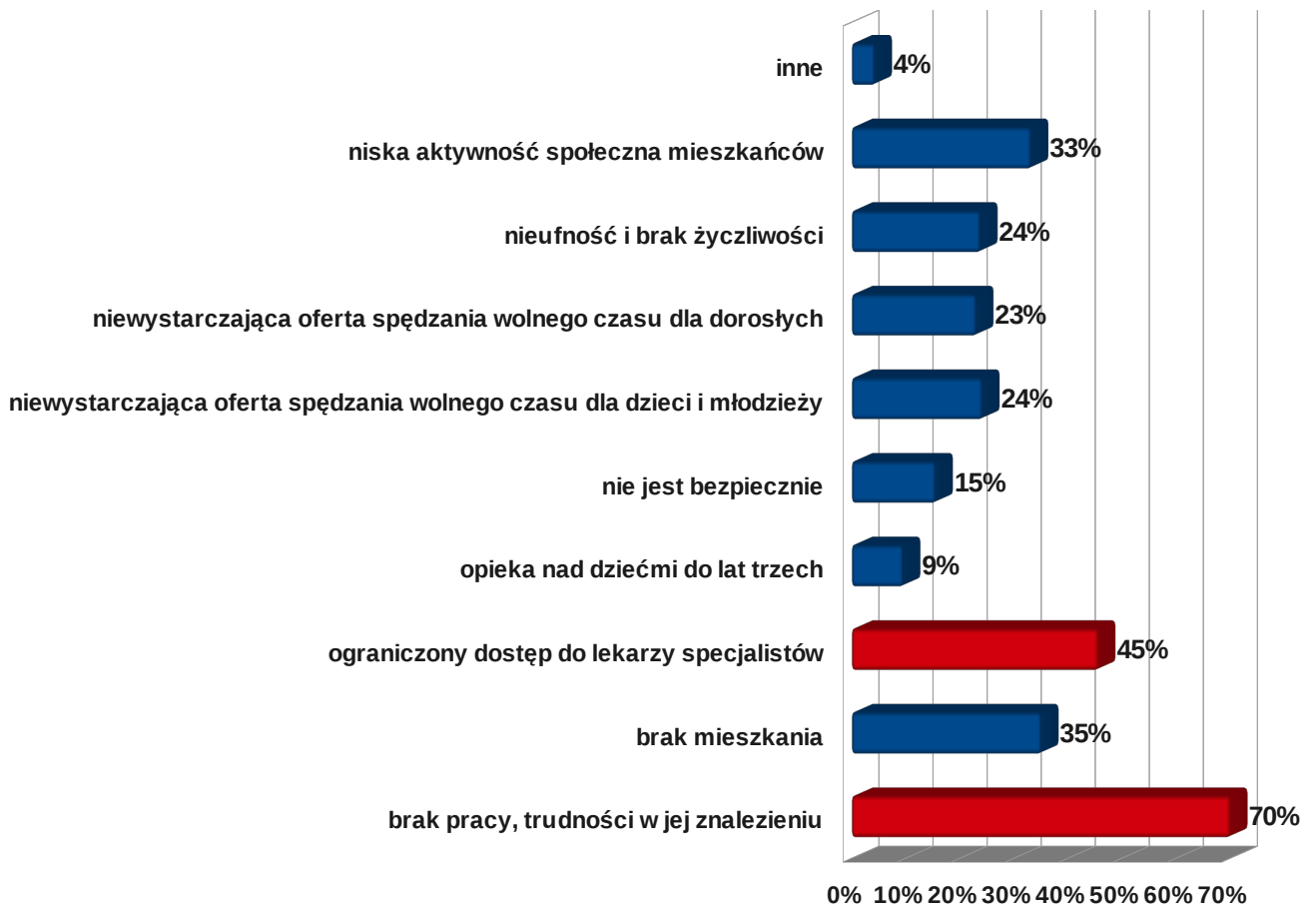
Wśród atutów zamieszkiwanej przez siebie miejscowości badani najczęściej wskazywali bliskość przyrody; odpowiedź tę wybrała ponad połowa respondentów (154). 109 badanych doceniło spokój i bezpieczeństwo. 75 osób, czyli prawie 30% badanych wybrało odpowiedzi „dobrzy ludzie” oraz co czwarty badany (68 osób) „czysto”. Trudność sprawiło natomiast respondentom wskazanie innych walorów poza przewidzianymi w kwestionariuszu. W kategorii „inne” pojawiły się następujące przykłady: blisko do pracy, szkoła, kościół, sklep w miejscu zamieszkania, blisko Wrocławia. Na uwagę zasługuje również duża liczba wskazań (104 badanych) odpowiedzi, że miejscowość niczym się nie wyróżnia. Dokładne dane przedstawia wykres powyżej.

Atuty miejscowości badanych

Za największy problem w gminie respondenci uznali zdecydowanie brak pracy (tę odpowiedź wybrało 70% badanych, 186 osób). Więcej niż 40% badanych wśród największych bolączek w gminie wskazało trudny dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (121 osób). Wśród potrzebnych specjalistów badani wskazywali najczęściej: ortopedę, endokrynologa, alergologa i laryngologa. Co trzeci badany wskazał brak dostępu do mieszkań (93 osoby) oraz niską aktywność społeczną mieszkańców gminy (88 osób). 1/5 badanych wskazała na nieufność i brak życzliwości oraz niewystarczającą ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży. Więcej informacji zawiera wykres na kolejnej stronie.

Najważniejsze problemy mieszkańców Miasta i Gminy Strzelin

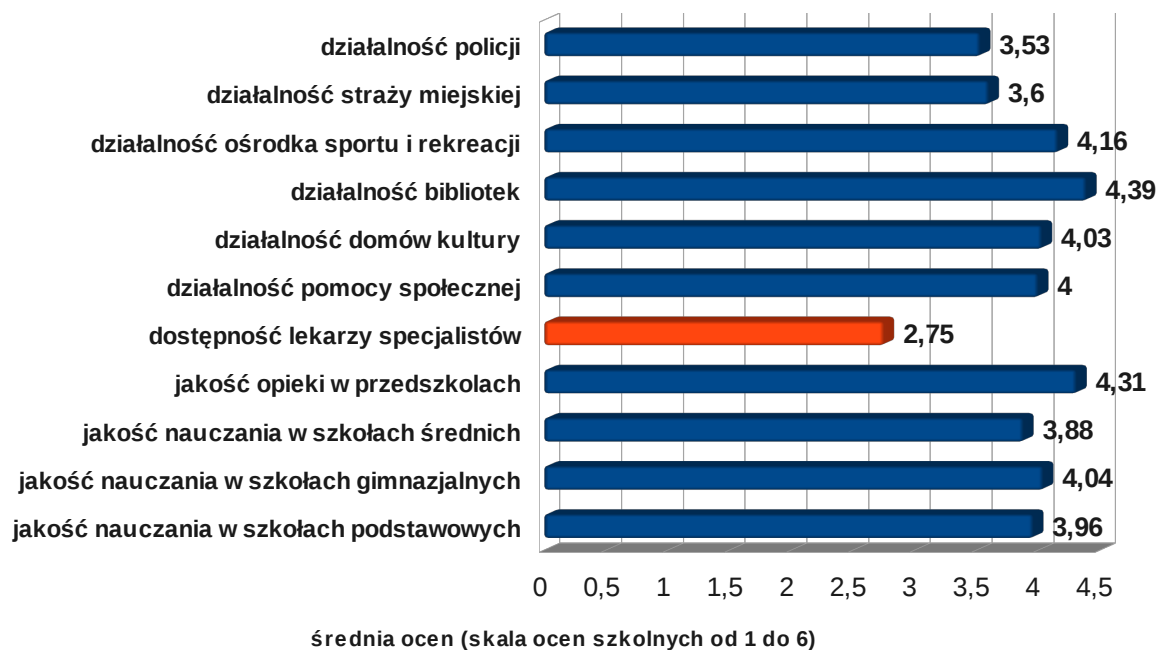
Wykres na kolejnej stronie prezentuje średnie ocen (w skali od 1 do 6) wystawionych przez badanych wybranym determinantom jakości życia w gminie. Powyżej szkolnej czwórki oceniono:

- działalność bibliotek (4,39),
- działalność ośrodka sportu i rekreacji (4,16),
- działalność domów kultury (4,03),
- działalność instytucji pomocy społecznej (4,0),
- jakość opieki w przedszkolach (4,31),
- jakość nauczania w szkołach gimnazjalnych (4,04)

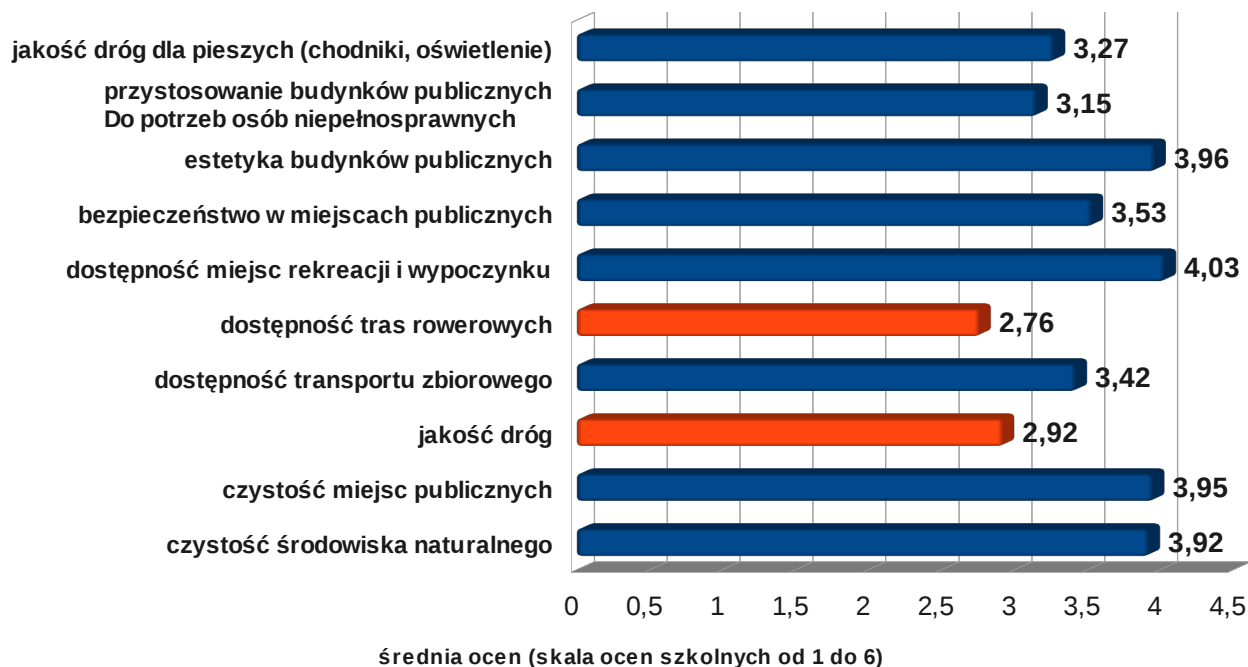
Najniższą notę respondenci wystawili natomiast za:

- dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej (2,75).

Ocena działalności poszczególnych instytucji w gminie

Gmina w ocenie badanych

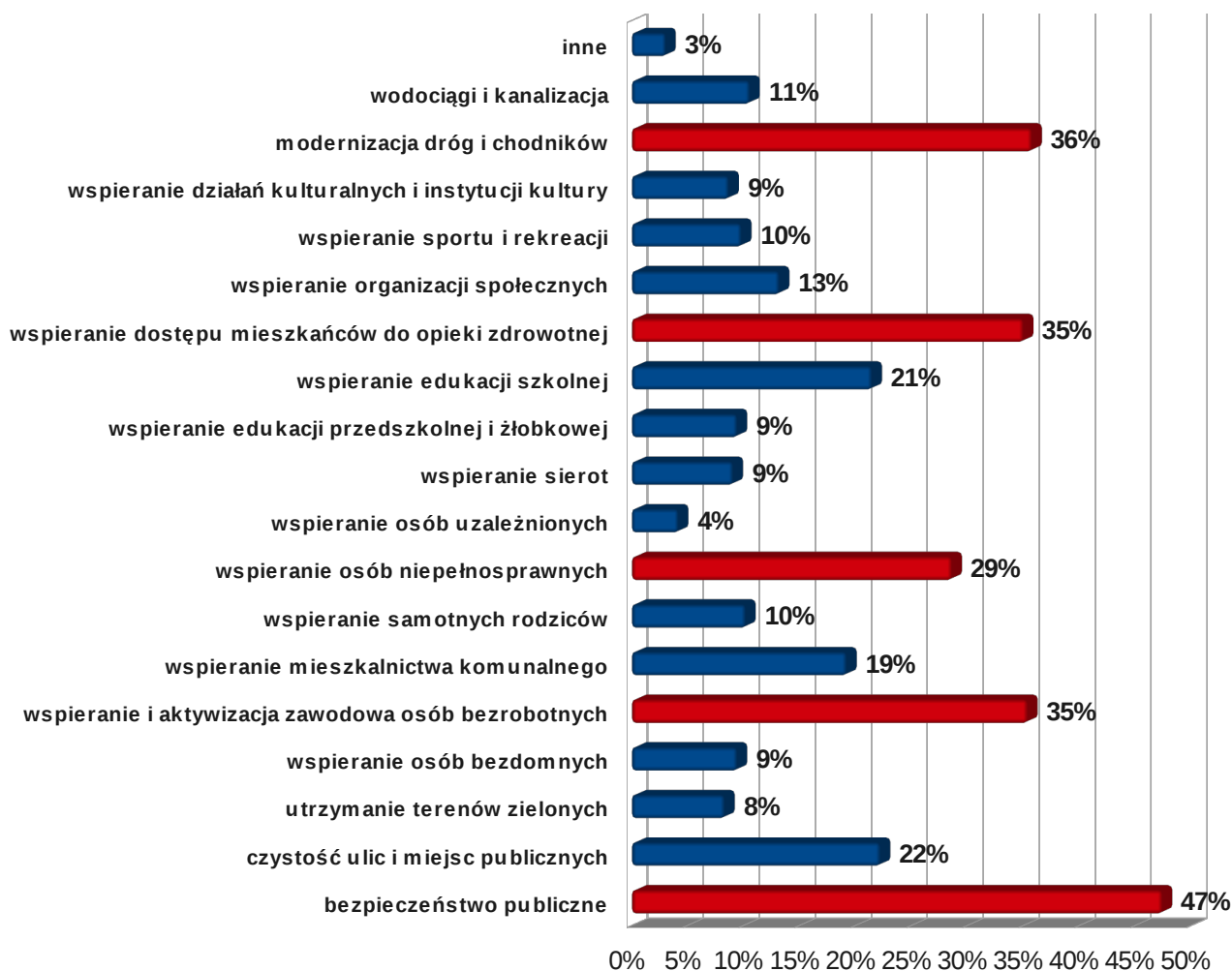
Badani nieco niżej od instytucji gminnych ocenili dostępną infrastrukturę w gminie i jej walory. Najwyżej, co oznacza średnią 4,03 oceniono dostępność miejsc rekreacji i wypoczynku. Najniżej oceniono zaś jakość dróg (średnia 2,92) i dostępność tras rowerowych (2,76). Na prawie ocenę dobrą oceniono: estetykę budynków publicznych (3,96), czystość miejsc publicznych (3,95) oraz czystość środowiska naturalnego (3,92). Szczegółowe dane zawiera wykres na poprzedniej stronie.

Na zakończenie pytano badanych o priorytety działania dla władz gminy. Za najważniejsze zadania, na których powinny się skupić władze gminy w najbliższych latach, ankietowani uznali kolejno (według odsetka respondentów wskazujących dane zadanie):

- bezpieczeństwo publiczne (47%),
- modernizacja dróg i chodników (36%),
- wspieranie dostępu mieszkańców do opieki zdrowotnej (35%),
- wspieranie i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (35%),
- wspieranie osób niepełnosprawnych (29%).

Więcej obszarów wraz z odsetkiem respondentów wskazujących je jako priorytetowe zawiera poniższy wykres.

Czym powinny zająć się władze Miasta i Gminy Strzelin w pierwszej kolejności?

II.II. MATERIAŁY Z WARSZTATÓW STRATEGICZNYCH

Poniższa tabela prezentuje rezultat dyskusji uczestników warsztatów nad najistotniejszymi problemami społecznymi gminy Strzelin do rozwiązania w ramach niniejszej strategii. Na uwagę zasługuje fakt, że zaznaczone kwestie pozostają spójne z wynikami badań prezentowanymi w poprzednim podrozdziale.

Tabela nr 1. ISTOTNE PROBLEMY SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY STRZELIN

Lp.	Obszary problemowe	Liczba głosów z I warsztatu	Wyniki ankiety
1.	Słabe perspektywy rozwoju dla młodych mieszkańców gminy.	4	11
2.	Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów.	4	7
3.	Nieefektywny system transportu publicznego w gminie (szczególnie na terenach wiejskich, skomunikowanie miastem).	2	6
4.	Utrudniony dostęp do bezpłatnej opieki medycznej (długie kolejki).	1	6
5.	Brak pracy, trudności w jej znalezieniu.	1	6
6.	Niski poziom zintegrowania mieszkańców.	1	5
7.	Duża skala alkoholizmu i narkomanii.	2	5
8.	Niewielka oferta spędzania wolnego czasu dla starszej młodzieży.	1	5
9.	Narastające zjawisko przemocy w rodzinie.		5
10.	Duża liczba osób ubogich i niezaradnych życiowo.	1	4
11.	Brak domu pomocy społecznej (DPS) dla osób starszych, wymagających całodobowej opieki.		4
12.	Małe zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne.	1	3
13.	Wzrastająca liczba osób starszych i niepełnosprawnych, żyjąca w ubóstwie.		3
14.	Bariery architektoniczne i społeczne dla osób niepełnosprawnych (ON) (niedostosowanie budynków użyteczności publicznej oraz kultury pracy instytucji publicznych do potrzeb ON).	1	2
15.	Niski poziom zainteresowania mieszkańców ofertą kulturalną Strzelina. Niewielka kulturotwórcza rola elit lokalnych.	1	2
16.	Nieefektywna polityka prorodzinna.		2
17.	Niewystarczająca oferta spędzania czasu dla osób starszych.		2
18.	Drobna przestępczość (w mieście kradzieże w sklepach).	1	2
19.	Utrudniony dostęp do mieszkań w gminie i zadłużenie czynszowe wielu osób.	1	1
20.	Brak czystości w gminie (zaśmiecone miejsca, nieestetyczne budynki, zniszczone elewacje, brudne i zaniedbane podwórka).	1	1
21.	Narastająca przemoc wśród nieletnich (młodzieży)		1
22.	Niewystarczająca współpraca między powiatem a gminą na rzecz przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych.	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z warsztatów strategicznych.

Dla realizacji zadań, które będą stanowiły odpowiedź na wskazane powyżej problemy społeczne w gminie, kluczowe jest przeanalizowanie lokalnych zasobów instytucjonalnych. W Strategii Rozwoju Gminy na lata 2015 - 2022 w części poświęconej sferze społecznej opisano poszczególne instytucje, działające na terenie gminy, wyszczególniając ich działalność statutową. Dlatego, aby uniknąć powtórzeń, poniżej zostaną zaprezentowane instytucje, wskazane podczas warsztatów strategicznych, jak również w procesie konsultacji społecznych, które będą zaangażowane w proces wdrażania postanowień tej strategii.

Tabela nr 2. ZASOBY MIASTA I GMINY STRZELIN

Lp.	PODMIOTY/ INSTYTUCJE	NAJWAŻNIEJSZE CELE	KOGO POTRZEBUJEMY DO WSPÓŁPRACY?
1.	POLICJA	Bezpieczeństwo, prewencja, doradztwo; redukowanie zjawiska: przemy w rodzinie, kradzieży, rozbojów (przestępczości); ochrona i bezpieczeństwo obywateli; prewencja: zapobieganie przestępczości, bezpieczeństwo, edukacja społeczeństwa	4. straż miejska (3x) – służby mundurowe; 5. GOPS (4x), PCPR (2x), MOPS, 6. sądy (4x), szkoły, media 7. urzędy 8. organizacje pozarządowe (NGO) (2x) <u>CAŁODOBOWE DYŻURY INSTYTUCJI</u> • poradnie: odwykowa i zdrowia psychicznego • współpraca z mieszkańcami • poradnia psychologiczno-pedagogiczna • kuratorzy • straż pożarna (2) • media • prokuratura • szkoły • mieszkańcy • gminy • sanepid • OHP • starostwo • służba zdrowia • kuratorzy • PUP
2.	OŚWIATA: SZKOŁY , PRZEDSZKOLA	Edukacja, wychowanie, opieka; profilaktyka; profilaktyka zagrożeń społ. wśród dzieci i młodzieży (programy edukacyjne)	I. Poradnie psycholog.-pedagog. II. GOPS III. policja (2x) IV. sąd, kuratorzy V. <u>RODZICE (współpraca z rodzicami 2x)</u> VI. ośrodki kultury VII. biblioteki VIII. poradnia leczenia uzależnień IX. Strzeliński Ośrodek Kultury
3.	GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ (GOPS)	Opieka, pomoc, wsparcie w środowisku, doradztwo, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, usamodzielnianie, prowadzenie pieczy zastępczej, opieka nad niepełnoiprawnymi; działalność pomocowa na rzecz	• PUP • policja (2x) • szkoły • NGO (Bank żywności) • dom pomocy społecznej • schroniska

Lp.	PODMIOTY/ INSTYTUCJE	NAJWAŻNIEJSZE CELE	KOGO POTRZEBUJEMY DO WSPÓŁPRACY?
		mieszkańców; usamodzielnianie i wspieranie podopiecznych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu,ochrona rodziny przed przemocą, zaspokajanie podstawowych potrzeb osób/ rodzin, którzy tej pomocy potrzebują	<ul style="list-style-type: none"> • sądy • terapeuci do spraw uzależnień • psycholodzy • <u>SAMYCH ZAINTERESOWANYCH</u> • PCPR • komornicy, ZUS, KRUS • <u>związki wyznaniowe</u> • <u>sołtysi</u> • <u>żłobki, przedszkola</u> • <u>poradnia psycholog.-pedagog.</u>
4.	POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE (PCPR)	Opieka, pomoc, wsparcie w środowisku, doardztwo, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, usamodzielnianie, prowadzenie pieczy zastępczej, opieka nad niepełnosprawnymi; <u>zwiększenie kompetencji i umiejętności wychowawczych poprzez prowadzenie programów dla rodzin;</u> organizowanie pieczy zastępczej (nadzór), zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych/ technicznych), zakup/ dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, prowadzenie orzecznictwa osób niepełnosprawnych, programy profilaktyczno-edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • PUP • policja (2x) • szkoły • NGO (Bank żywności) • dom pomocy społecznej • schroniska • sądy (2x) • terapeuci do spraw uzależnień • psycholodzy • <u>SAMYCH ZAINTERESOWANYCH</u> • PCPR • komornicy, ZUS, KRUS • PUP • <u>wolontariat</u>
5.	SOŁECTWA/ SOŁTYSI	Integracja społeczności wiejskiej, zaspakajanie potrzeb i wniosków mieszkańców, organizowanie imprez, dbanie o ład we wsi poprawa warunków i estetyki życia na wsi, poprawa bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> • urząd miasta i gminy • policja • GOPS • parafie • stowarzyszenia np. <i>Gromnik</i> • starostwo • służby porządkowe • <i>placówki oświatowe</i>
6.	LOKALNE STOWARZYSZENIA	Realizacja działań statutowych, upowszechnianie kultury fizycznej, edukacja, promocja wolontariatu, profilaktyka, zagospodarowanie czasu wolnego, rozwijanie pasji	<ul style="list-style-type: none"> • gmina • media • placówki oświatowe • sołectwa • współpraca z innymi NGO
7.	JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO (GMINA, POWIAT)	Działalność statutowa na rzecz mieszkańców danego terytorium; <u>podniesienie poziomu leczenia i opieki zdrowotnej m.in. dla osób starszych (całodobowo)</u>	<ul style="list-style-type: none"> • służby bezpieczeństwa • placówki oświatowe • media • instytucje samopomocowe (GOPS, PCPR) • sąd • NGO • jednostki organizacyjne (Strzeliński Ośrodek Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Centrum Usług Komunalnych i Technicznych)

Lp.	PODMIOTY/ INSTYTUCJE	NAJWAŻNIEJSZE CELE	KOGO POTRZEBUJEMY DO WSPÓŁPRACY?
			<ul style="list-style-type: none"> • sołtysi • szpital, przychodnia, hospicjum
8.	PUBLICZNY ZAKŁAD LECZNICTWA AMBULATORYJNEGO	Ochrona zdrowia, profilaktyka, leczenie, promocja zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • placówki oświatowe • sąd • GOPS • urząd miasta i gminy • sołectwa • policja • media
9.	STOWARZYSZENIE „NADZIEJA”	Opieka paliatywna, udostępnianie specjalistycznego sprzętu medycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Caritas • GOPS • szpital
10.	STOWARZYSZENIE „PROMIENIE”	Integracja osób z problemem alkoholowym, pomoc rodzinom z problemem alkoholowym i kierowanie na specjalistyczną terapię.	<ul style="list-style-type: none"> • poradnia leczenia uzależnień • policja • GOPS
11.	STOWARZYSZENIE „GRAMY O ŻYCIĘ”	Pomoc charytatywna osobom chorym	
12.	BIBLIOTEKA	Tworzenie oferty kulturalnej, inspirowanie czynnego uczestnictwa w kulturze, promocja wartości kultury, zapewnienie atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu.	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Dydaktyki • media • szkoły (placówki oświatowo- wychowawcze) • Uniwersytet III wieku • stowarzyszenia senioralne • NGO • organizacje obejmujące (wspierające) osoby niepełnosprawne
13.	STRZELIŃSKI OŚRODEK KULTURY (SOK)	Tworzenie oferty kulturalnej, inspirowanie czynnego uczestnictwa w kulturze, promocja wartości kultury, zapewnienie atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu.	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Dydaktyki • media • szkoły (placówki oświatowo- wychowawcze) • Uniwersytet III wieku • stowarzyszenia senioralne • NGO • organizacje obejmujące (wspierające) osoby niepełnosprawne
14.	PORADNIA PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNA	Pomoc i opieka psychologiczno- pedagogiczna (warsztaty, diagnoza, terapia), doradztwo zawodowe, wspomaganie nauczycieli, uczniów, rodziców - poradnictwo.	<ul style="list-style-type: none"> • Policja • sąd • placówki oświatowe • biblioteka • Powiatowe Centrum Dydaktyki
15.	SĄD (ZESPÓŁ KURATORÓW)	Zadania o charakterze wychowawczo- resocjalizacyjnym, kontrolnym, związanym z wykonywaniem orzeczeń sądu.	<ul style="list-style-type: none"> • Sołtysi • policja • poradnia psycholog.-pedagog. • Placówki oświatowe • GOPS

Lp.	PODMIOTY/ INSTYTUCJE	NAJWAŻNIEJSZE CELE	KOGO POTRZEBUJEMY DO WSPÓŁPRACY?
			<ul style="list-style-type: none"> • PCPR • biblioteka • świetlica środowiskowa • stowarzyszenia działające na rzecz pokrzywdzonych przemocą itd.
16.	POWIATOWY URZĄD PRACY (PUP)	Zapobieganie bezrobociu, aktywizacja zawodowa, podniesienie kwalifikacji zawodowych, pośrednictwo pracy, współpraca z pracodawcami.	<ul style="list-style-type: none"> • UMiG • pracodawcy • przedsiębiorcy • starostwo • jednostki szkolące
17.	OCHOTNICZY HUFIEC PRACY (OHP)	Zapobieganie wykluczeniu, marginalizacji społecznej, edukacja (programy profilaktyczno-edukacyjne), zdobywanie kwalifikacji zawodowych, wykształcenia, poruszanie się na rynku pracy, zapewnienie czasu wolnego młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> • Młodzieżowe centrum informacji zawodowej OHP • młodzieżowe centrum kariery OHP • pracodawcy • przedsiębiorcy
18.	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO (CKZiU)	Zapobieganie wykluczeniu, marginalizacji społecznej, edukacja (programy profilaktyczno-edukacyjne), zdobywanie kwalifikacji zawodowych, wykształcenia, poruszanie się na rynku pracy, zapewnienie czasu wolnego młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> • Młodzieżowe centrum informacji zawodowej OHP • młodzieżowe centrum kariery OHP • pracodawcy • przedsiębiorcy
19.	UNIWESRYTET III WIEKU (UTW)	Integracja osób w wieku późnej dorosłości poprzez edukację prozdrowotną, turystykę, spotkania, wyjazdy, zajęcia indywidualne, organizowanie projektów unijnych.	<ul style="list-style-type: none"> • gmina • policja • starostwo • szkoły • NGO • służba zdrowia • rada seniorów
INSTYTUCJE/ PODMIOTY/ DZIAŁANIA, KTÓRYCH BRAKUJE W GMINIE			
1.	BEZPŁATNE PORADNICTWO PRAWNE DLA MIESZKAŃCÓW	Usprawnienie pracy wielu instytucji, skrócenie terminu załatwienia sprawy	<ul style="list-style-type: none"> • Radca prawny • adwokaci

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z warsztatów strategicznych.

III. ISTOTNE DANE STATYSTYCZNE DLA OPRACOWANIA PRIORYTETÓW STRATEGII

Poniżej wybrany zestaw danych statystycznych, które zostały opracowane w trakcie prac nad strategią. Ogólne zestawienie statystyczne dotyczące demografii, bezrobocia, ubóstwa, czy np. poziomu czytelnictwa itp. zostało zawarte w Strategii Rozwoju Gminy i nie ma potrzeby, aby powtarzać te same dane w tym dokumencie. Tu zawarto informacje bardziej szczegółowe, dotyczące dwóch podstawowych zagadnień: bezrobocia oraz udzielanej pomocy społecznej z rozpisaniem powodów, dla których jest ona udzielana. Dane te będą również wykorzystywane w procesie monitoringu i ewaluacji, podczas którego również istotne jest przyglądanie się trendom i przemianom społecznym, jakie można zaobserwować w gminie.

Tabela nr 3. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE STRZELIN W LATACH 2004 - 30.VI. 2015

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych mężczyzn	Liczba osób uprawnionych do zasiłku	Liczba osób długotrwale bezrobotnych
2004	2296	1148	1148	367	1560
2005	2165	1134	1031	305	1458
2006	1833	969	864	281	1244
2007	1382	737	645	265	842
2008	939	486	453	221	442
2009	1288	608	680	344	500
2010	1288	615	673	256	591
2011	1150	569	581	223	530
2012	1403	662	741	235	630
2013	1297	596	701	162	677
2014	1108	512	596	136	624
do 30.VI. 2015	1043	513	530	138	577

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie.

Tabela nr 4. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ, DODATKÓW MIESZKANIOWYCH, ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I PROGRAMU „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA” (01.01.2004 - 30.06.2015)

Rok	Zasiłki stałe	Zasiłki celowe	Zasiłki okresowe	Dożywianie	Świadczenia rodzinne	Dodatki mieszkaniowe	Usługi opiekuńcze	Domy pomocy społecznej
2004	152	954	516	913	896	619	65	0
2005	187	1037	686	1269	1889	748	65	9
2006	184	912	606	1541	2373	691	95	13
2007	169	1039	514	1329	2324	591	93	20
2008	170	567	418	939	1590	668	86	21

Rok	Zasiłki stałe	Zasiłki celowe	Zasiłki okresowe	Dożywianie	Świadczenia rodzinne	Dodatki mieszkaniowe	Usługi opiekuńcze	Domy pomocy społecznej
2009	172	807	471	972	1654	502	81	23
2010	169	762	467	1032	1885	440	88	24
2011	180	657	418	620	1808	420	85	27
2012	169	627	467	737	1726	426	91	23
2013	157	687	572	756	1592	403	80	22
2014	148	627	512	492	1475	398	72	23
do 30.VI. 2015	124	435	369	363	1264	326	70	24

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie.

Tabela nr 5. POWODY PRYZNANIA POMOCY ZA LATA 2004 - 2014 (DO 30.06.2015)

Lp.	Powód przyznania pomocy	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
1.	Sieroctwo	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
2.	Bezdomność	13	16	16	16	8	8	2	7	11	12	8	6
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	97	78	72	30	24	22	20	16	13	15	30	14
4.	Wielodzietność	34	35	34	30	30	20	18	15	13	14	17	11
5.	Bezrobocie	787	801	765	608	404	473	524	483	490	578	486	390
6.	Niepełnosprawność	183	236	255	259	211	243	252	247	280	265	240	220
7.	Długotrwała choroba	173	151	156	255	107	124	128	109	103	81	62	55
8.	Rodziny niepełne	116	101	128	74	64	65	54	49	38	46	61	35
9.	Alkoholizm	2	9	9	1	10	4	1	0	0	1	1	3
10.	Narkomania	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
11.	Zdarzenia losowe	1	6	1	0	0	1	0	2	0	2	4	2
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.	16	10	8	7	10	7	7	10	0	6	5	0

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelinie.

W latach 2009 - 2014 liczba osób korzystających z świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła (osoby niepełnosprawne dzieci, starsi):

- 2009 - 61 świadczeń pielęgnacyjnych
- 2010 - 89 świadczeń pielęgnacyjnych (w tym są dorośli)
- 2011 - 106 świadczeń pielęgnacyjnych (w tym są dorośli)
- 2012 - 139 świadczeń pielęgnacyjnych (w tym są dorośli)
- 2013 - 124 świadczeń pielęgnacyjnych (w tym są dorośli)
- 2014 - 157 świadczeń pielęgnacyjnych (89 świadczeń pielęgnacyjnych , 55 zasiłków dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy 13)

Na uwagę również zasługuje fakt, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie w latach 2008 - 2014 realizował projekt systemowy w partnerstwie z innymi jednostkami samorządowymi pod nazwą „Wspieranie aktywnej integracji na terenach Gmin Borów, Przeworno i Strzelin”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, EFS w ramach POKL 2007 - 2013. Celem projektu było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób bezrobotnych będących długotrwałymi klientami ośrodka pomocy społecznej. Grupą docelową były osoby bezrobotne. Od 2008 roku w projekcie wzięło udział 380 osób (Borów - 63 osoby, Przeworno - 75 osób, Strzelin - 242 osoby) Wartość całkowita projektu w Strzelinie wyniosła 1 294 658,26 zł., w tym kwota dofinansowania 1 149 650 zł i wkład własny 145 008,14 zł.

IV. CELE STRATEGICZNE I GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA

Rys. Priorytetowe obszary Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelin na lata 2016 - 2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie dyskusji uczestników warsztatów

Wyznaczone priorytety są rezultatem przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców gminy, analizy danych statystycznych, dyskusji i uzgodnień podczas spotkań warsztatowych oraz konsultacji społecznych.

W każdy z wyznaczonych pięciu obszarów priorytetowych wpisuje się jeden cel strategiczny, konkretyzujący sposób rozumienia obszaru. Dla przykładu spójrzmy na pierwszy obszar z poniższej tabeli pt. „Praca”. Dla tego obszaru cel strategiczny to: „Rozwój rynku pracy”. Kluczowe działania pozwalające ten cel osiągnąć zostały zapisane w postaci celów operacyjnych. Celom tym, podobnie jak w przypadku obszarów priorytetowych nie wyznaczono hierarchii. Każdy cel operacyjny ma przypisanych koordynatorów, którzy na etapie corocznej ewaluacji będą relacjonować postępy prac w danym obszarze. Ważne jest bowiem, aby po pierwsze móc zinwentaryzować działania na rzecz społeczności w każdym z wyznaczonych priorytetów. Po drugie, by móc uspołnić/ zsynchronizować realizowane przez różne podmioty działania i nawiązać lub wzmocnić współpracę pomiędzy instytucjami lokalnymi. Wyznaczone cele prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 6. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE STRATEGII

Lp.	CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	Koordynatorzy
1.	Rozwój lokalnego rynku pracy	1. Podnoszenie kwalifikacji i wzmocnienie kompetencji osób bezrobotnych zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy (m.in. współpraca z doradcami zawodowymi, wsparcie psychologiczne, indywidualne szkolenia, warsztaty, staże)	Urząd Miasta i Gminy, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy
		2. Wspieranie i rozwój inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej (m.in. klauzule społeczne w zamówieniach publicznych, zlecanie zadań organizacjom pozarządowym)	Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miasta i Gminy
		3. Wzmacnianie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców i rozwijanie przedsiębiorczości (m.in. wsparcie i doradztwo prawne, księgowo, biznesowe dla przedsiębiorców (MŚP) i osób chcących rozpocząć działalność, wybrane lekcje przedsiębiorczości z udziałem przedsiębiorców dla młodzieży, konkursy i zabawy z przedsiębiorczości)	Urząd Miasta i Gminy
		4. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Celestyn, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy
		5. Wzmacnianie efektywności poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy	Powiatowy Urząd Pracy, Ochotniczy Hufiec Pracy
		6. Promowanie i rozwijanie szkolnictwa zawodowego (m.in. współpraca szkół z przedsiębiorcami, klasy patronackie, praktyki zawodowe)	Powiatowy Urząd Pracy, gimnazja
2.	Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych	1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych (m.in. tworzenie grup wsparcia, grup samopomocowych, organizowanie przedsięwzięć integrujących różne grupy mieszkańców, promowanie i łączenie oferty lokalnych instytucji)	Stowarzyszenie Św. Celestyna, Strzebiński Ośrodek Kultury, Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW)
		2. Tworzenie warunków do zachowania samodzielności osób niepełnosprawnych poprzez rozwój kompleksowego systemu	Celestyn, Rada Seniorów, GOPS, Klub Seniora, PZLA

		usług specjalistycznych, w tym rehabilitacyjnych (m.in. rozwijanie usług opiekuńczych, pielęgnacyjnych)	
		3. Wsparcie w usamodzielnianiu osób niepełnosprawnych (współpraca z organizacjami pozarządowymi)	GOPS, Celestyn, organizacje pozarządowe (w tym UTW)
3.	Wzmocnienie, aktywności, zaangażowania i współpracy mieszkańców	1. Wspieranie integracji mieszkańców (m.in. tworzenie oferty wspólnych działań, warsztatów, spotkań dla starszych i młodszych, dla żyjących samodzielnie (singli) i rodzin)	Urząd Miasta i Gminy, Sołtysi
		2. Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności (m.in. spotkania mieszkańców z ekspertami, kawiarniki obywatelskie, sondaże)	Urząd Miasta i Gminy (w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej)
		3. Propagowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu (m.in. programy aktywizacyjne dla mieszkańców, konkursy i programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży zachęcające do aktywności)	Urząd Miasta i Gminy (w tym: Szkoły podstawowe i gminazja, Strzeliński Ośrodek Kultury, Biblioteka)
		4. Promowanie lokalnych instytucji kulturalnych i społecznych wśród mieszkańców (m.in. promocje dla mieszkańców, niższe ceny biletów). Poprawa polityki informacyjnej w gminie (informowanie mieszkańców o ofercie instytucji i podmiotów lokalnych, wykorzystanie wspólnie różnych kanałów, nie tylko gminnych, na stronie gminy zamieszczone linki do stron sołectw)	Urząd Miasta i Gminy (w tym: Specjalista ds. Promocji)
		5. Promowanie inicjatyw społecznych, realizowanych przez mieszkańców gminy (m.in. upowszechnianie dobrych praktyk, aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych)	Urząd Miasta i Gminy (w tym: Nowiny Strzelińskie)
4.	Poprawa jakości usług medycznych dla mieszkańców gminy oraz wzmocnienie postaw prozdrowotnych mieszkańców	1. Wspieranie działań w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia w celu utrzymania i poprawy stanu zdrowia mieszkańców (m.in. edukacja, informacja).	Urząd Miasta i Gminy (w tym: Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego (PZLA), szkoły podstawowe, gimnazja), Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
		2. Wspieranie rozwoju, zdrowia fizycznego i psychospołecznego dzieci i młodzieży (edukacja, warsztaty, spotkania)	Szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
		3. Podniesienie poziomu wykonywania usług medycznych	Urząd Miasta i Gminy, Społeczna Rada PZLA
		4. Wspieranie działań na rzecz paliatywnej opieki domowej	Hospicjum domowe Nadzieja, GOPS, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Strzelińskie Centrum Medyczne Sp. z o.o.
5.	Poprawa jakości życia rodzin	1. Wspieranie rodzin w kryzysie (problemy wychowawcze, przemoc, rozwód, śmierć). Poprawa świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie. (m.in. doradztwo specjalistyczne, warsztaty, grupy somopomocowe, pomoc prawna).	Urząd Miasta i Gminy (w tym: PZLA, GOPS – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Przeciwdziałania

		Przemocy w Rodzinie), PCPR, Kuratorzy.
	2. Rozwój lokalnej oferty wsparcia dla rodzin (m.in. doradztwo specjalistyczne, zajęcia rekreacyjne, edukacyjne, hobbystyczne)	Urząd Miasta i Gminy (w tym: Strzeliński Ośrodek Kultury, Biblioteka, Szkoły), organizacje pozarządowe
	3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz wszelkim innym zachowaniom patologicznym (m.in. programy edukacyjne, informacja)	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zródło: materiał wypracowany i uzgodniony w toku spotkań warsztatowych, poddany konsultacjom społecznym.

V. SPÓJNOŚĆ GŁÓWNYCH KIERUNKÓW DZIAŁANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI O SZERSZYM ZASIĘGU

Główne priorytety oraz cele strategiczne zapisane w tej strategii pozostają spójne z dokumentami strategicznymi z poziomu kraju, regionu i powiatu. Podczas prac nad strategią uwzględniono zapisy następujących dokumentów:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 - 2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Strzelińskiego na lata 2014 - 2020.

Pełne zestawienie wymienionych powyżej dokumentów zawiera załącznik nr 2. Zaprezentowana w nim tabela przedstawia główne założenia dokumentów strategicznych o szerszym zasięgu, z którymi Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Strzelina na lata 2016 - 2021 pozostaje całkowicie komplementarna.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisuje się również w cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2015 - 2022.

VI. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Działania realizowane w ramach tej strategii będą finansowane z budżetu gminy oraz środków zewnętrznych m.in. ze środków pozyskanych z: Unii Europejskiej, budżetu państwa, budżetów samorządów - regionalnego i powiatowego czy z funduszy prywatnych (np. organizacji pozarządowych).

VII. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII ORAZ WSKAŹNIKI REALIZACJI

Prace nad aktualizacją strategii rozpoczęły się na etapie, w którym kończono aktualizację Strategii Rozwoju Gminy Strzelin na lata 2015 – 2022. Pozwoliło to na uspołnienie zapisów obu dokumentów. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zatem dokumentem komplementarnym z ogólną strategią rozwoju gminy. Zawiera bardziej szczegółowe i pogłębione zapisy w obszarze zagadnień społecznych, co ma duże znaczenie dla wdrażania jej postanowień oraz monitorowania i ewaluacji procesu wdrażania.

Niniejszy dokument został zaplanowany na okres pięciu lat z dwóch powodów. Po pierwsze, aby zachować spójność z dokumentami strategicznym powiatu strzelińskiego i regionu. Zarówno Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Strzelińskiego, jak i Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej zostały zaplanowane do roku 2020. Po drugie okres pięciu lat to dobry odcinek czasu dla dokonania rzetelnej ewaluacji wdrażania dokumentu strategicznego, wskazującego główne kierunki działań. Szczególnie w sytuacji, w której proces monitoringu i ewaluacji ma odbywać się przy współpracy podmiotów zaangażowanych w tworzenie strategii.

Proces wdrażania zapisów strategii będzie poddawany monitoringowi i ewaluacji podczas corocznych spotkań, w ten sposób będzie realizowana tzw. ewaluacja śródkresowa, pozwalająca na systematyczne zbieranie materiałów do ewaluacji końcowej, która zostanie przeprowadzona po pięciu latach, będąc jednocześnie punktem wyjścia do procesu aktualizacji zapisów kolejnej strategii.

Przy opracowywaniu tej strategii zadbano o szeroki udział przedstawicieli społeczności lokalnej, w tym mieszkańców, liderów społecznych, sołtysów, radnych. Ten model prac się sprawdził i został dobrze odebrany przez uczestników procesu. Dlatego warto w procesie monitorowania i ewaluacji pamiętać o promocji. Należy informować mieszkańców o wynikach monitoringu i ewaluacji oraz zaprosić ich również do włączenia się w ocenę skuteczności, efektywności realizacji poszczególnych celów zapisanych w strategii.

Skuteczny monitoring wdrażania zapisów strategii oraz jej ewaluacja (ocena na ile założone cele i ich realizacja przyczyniają się do poprawy jakości życia w gminie) wymagają powołania Zespołu, który będzie odpowiedzialny za opracowanie raz do roku rzeczowego raportu z postępów w realizacji zapisów strategii, wystąpienia ewentualnych barier w realizacji, ich powodów oraz wprowadzonych środków zaradczych. Taki raport zostanie również uzupełniony o ogólną ocenę realizacji zapisów strategii pod kątem efektywności wdrażania poszczególnych celów (proporcji nakładów ludzkich, finansowych, rzeczowych etc. do osiągniętych rezultatów), trafności (czy dobór celów operacyjnych okazał się trafny w realizacji celów strategicznych) oraz skuteczności (czy zmierzone cele zostały osiągnięte). Bazując na modelu, który został przetestowany przy aktualizacji i opracowaniu strategii przekazuje się Zespołowi ds. aktualizacji strategii zadanie corocznego spotkania w celu monitoringu wdrażania postanowień strategii oraz jej ewaluacji. Funkcję koordynatora monitoringu i ewaluacji będzie pełnił Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie. Zespół każdego roku najpóźniej do końca marca opracuje krótkie sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji (wzór karty monitoringu w załączniku – załącznik nr 3). Treść raportu zostanie upubliczniona poprzez między innymi publikację na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Strzelinie oraz na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Strzelin.

W skład Zespołu ds. monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie;
- Sołtys Wsi Kuropatnik;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie;
- Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie;
- Sołtys Wsi Muchowiec;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie;
- Rada Miejska Strzelina;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- Stowarzyszenie Św. Celestyna.

Spotkania Zespołu będą się odbywały co najmniej raz w roku. Spotkania mają charakter otwarty, co oznacza, że każdy, kto chce może wziąć udział w takim spotkaniu. W razie potrzeby skład Zespołu może zostać rozszerzony. Spotkania Zespołu zwołuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie, który pełni rolę koordynatora procesu monitoringu i ewaluacji wdrażania zapisów tej strategii. Raporty i notatki z posiedzeń Zespołu będą publikowane na stronie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poniżej lista wybranych wskaźników monitorowania realizacji celów strategicznych:

- procentowy i liczbowy udział osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców gminy,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody jej otrzymania,
- liczba osób bezrobotnych (ogółem, podział na płeć, uprawnionych do zasiłku, długotrwale bezrobotnych),
- liczba osób fizycznych, które rozpoczęły działalność gospodarczą (ze środków PUP i ogółem w gminie),
- liczba punktów/instytucji doradzających osobom, które chcą założyć własną działalność gospodarczą w gminie,
- liczba punktów doradztwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w gminie,
- liczba programów edukacyjnych z przedsiębiorczości dla szkół,
- liczba pozostałych programów dodatkowych realizowanych przez szkoły gminne,
- inicjatywy wspierające szkolnictwo zawodowe w gminie,
- wyniki egzaminów: gimnazjalnego i maturalnego,
- liczba uczniów korzystających ze wsparcia poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- liczba rodzin objętych nadzorem kuratora,
- liczba grup wsparcia, grup samopomocowych dla mieszkańców, które działały w danym roku kalendarzowym w gminie,
- liczba i rodzaj punktów/ instytucji świadczących pomoc prawną i obywatelską dla mieszkańców gminy,
- liczba i rodzaj punktów/ instytucji świadczących pozostałą pomoc mieszkańcom gminy np. psycholog, wsparcie w kwestiach wychowawczych, wsparcie dla osób niepełnosprawnych itp.
- liczba i rodzaj przedsięwzięć organizowanych w partnerstwie (formalnym lub nieformalnym) przez podmioty lokalne np. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

szkoły i biblioteka, Stowarzyszenie Św. Celestyna i PUP, Strzeński Ośrodek Kultury, Uniwersytet Trzeciego Wieku i OHP,

- liczba programów zachęcających do aktywności społecznej dla mieszkańców,
- liczba programów profilaktycznych dla mieszkańców,
- liczba organizacji pozarządowych, działających na terenie gminy oraz liczba spółdzielni socjalnych, ZAZów, WTZów, CISów, KISów, wraz z podstawowymi działaniami,
- liczba świetlic środowiskowych w gminie,
- liczba osób, które składają projekty do budżetu obywatelskiego,
- liczba projektów realizowanych z budżetu obywatelskiego w danym roku kalendarzowym,
- liczba projektów realizowanych przez GOPS,
- liczba projektów realizowanych przez PUP,
- średnia długość życia mieszkańców Gminy Strzelin,
- przyrost naturalny,
- saldo migracji,
- liczba lekarzy POZ i specjalistów w gminie,
- usługi medyczne świadczone na terenie gminy,
- usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne,
- liczba osób korzystających z paliatywnej opieki domowej.

Celem działań monitoringowych jest także wypracowanie kluczowych wskaźników realizacji strategii, które będą poddawane cyklicznej ocenie i analizie.

VIII. UCZESTNICY WARSZTATÓW STRATEGICZNYCH, BIORĄCY UDZIAŁ W PROCESIE AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA I GMINY STRZELIN NA LATA 2016 - 2021:

1. Adamowicz Anna - Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie;
2. Ambrozik Agnieszka - Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie;
3. Balcer Aneta - Urząd Miasta i Gminy Strzelin;
4. Buczyńska Magdalena - Sąd Rejonowy w Strzelinie - I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w sprawach Karnych, Rodzinnych i Nieletnich;
5. Chaszczewicz Tadeusz - Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów;
6. Daniluk Adam - Sołtys Wsi Kuropatnik;
7. Dusza Katarzyna - Uniwersytet III Wieku;
8. Engel Iwona - Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie;
9. Gąbka Izabela - Sołtys Wsi Głęboka;

10. Gieża Agata - Przedszkole Miejskie w Strzelinie;
11. Harhala Ewa - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 Strzelin
12. Horodyska Halina - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie;
13. Jagiełło Andrzej - Sołtys Wsi Warkocz;
14. Kasprzyszak Elżbieta - Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelinie, Radna Rady Miejskiej Strzelina;
15. Kokoszka Selwina - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie;
16. Kowalska Iwona - Sołtys Wsi Karszówek, Radna Rady Miejskiej Strzelina;
17. Krzesaj Agnieszka - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 w Strzelinie;
18. Krzysztofczyk Łukasz - Urząd Miasta i Gminy Strzelin;
19. Książek Katarzyna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie;
20. Kuchta Dorota - Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie;
21. Lubecka Joanna - Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Strzelinie;
22. Maturlak Władysława - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie;
23. Michalska Anna - Sołtys Wsi Dębniaki;
24. Misa - Pachut Violetta - Gimnazjum nr 2 w Strzelinie;
25. Myczkowski Damian - Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie;
26. Ostrowski Michał - Strzeliński Ośrodek Kultury, Radny Rady Miejskiej Strzelina;
27. Piotrowski Władysław - Sołtys Wsi Pławna;
28. Popielarz Anna - Sołtys Wsi Krzepice;
29. Psiurski Jarosław - Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie;
30. Ptasińska Anna - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie;
31. Ratajczak Małgorzata - Szkoła Podstawowa nr 5 w Strzelinie;
32. Siedlarz Magdalena - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie;
33. Starczewska Bronisława - Sołtys Wsi Muchowiec;
34. Staszczyszyn Irena - Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie;
35. Sulej Janina - Strzelińskie Stowarzyszenie Trzeźwościowe Klub Abstynenta PROMIENIE;
36. Szałajko Ireneusz - Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie, Radny Rady Miejskiej Strzelina;

37. Szczepańska Barbara – Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie;
38. Trybuła Elżbieta – Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie;
39. Tyws Maria – Dyrektor Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Strzelinie;
40. Wachowska Katarzyna – Hufiec Pracy 1-63 w Strzelinie;
41. Ziólkowska Agata – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Strzelinie;
42. Ziólkowska Grażyna – Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Strzelinie

Konsultanci zewnętrzni:

dr Agata Bulicz (a.bulicz@gmail.com) – opracowanie dokumentu oraz prowadzenie warsztatów strategicznych,

Helena Masło – doradztwo w procesie aktualizacji, moderowanie warsztatów strategicznych.